

Cerkveni

GLASILO SLOVEN
SKIH CERKVENIH
GLASBENIKOV

Glasbenik

ST. 1, 2, 3

JANUAR, FEBRUAR, MAREC 1942-XX

LETO 65

Stanko Premrl:

Naši najstarejši cecilijanci.

Ob 65 letnici Cecilijanskega društva za ljubljansko škofijo (1877—1942).

Letos poteka 65 let, kar je bilo ustanovljeno Cecilijansko društvo ljubljanske škofije. Z veliko hvaležnostjo se moramo vedno in nenehno spominjati mož, ki so ob početku društva zastavili vse svoje moči in orali ledino pri težkem delu preosnove in dviga naše cerkvene glasbe. Tu ne mislimo samo voditeljev našega cecilijanskega gibanja, temveč tudi vse tiste, ki so bodisi kot člani Cecilijanskega društva ali kot naročniki »Cerkvenega Glasbenika« pri tem delu sodelovali in društveno delo deloma gmotno deloma moralno podpirali. Vsi ti naši zaslužni možje so skoraj vsi že umrli; nekateri izmed njih so nam sicer še dobro znani, mnogi pa že več ali manj pozabljeni. Prav in dostojno je torej, ako si letos osvežimo spomin na naše najstarejše cecilijance. V ta namen nam bodo jako dobro služili nekateri najstarejši zapiski našega Cecilijanskega društva: 1. Imenik udov društva »sv. Cecilije« v Ljubljani 1878, 2. naročniki na »Cerkveni Glasbenik« za leto 1879 in 3. še nekaj manjših zapiskov o članih oziroma naročnikih. Iz vseh teh zapiskov sem sestavil celotni seznam prvih članov ozir. naročnikov »Cerkv. Gl.« in jih po abecednem redu urejene podajam današnjim našim naročnikom in članom našega društva na ogled in vzpodbudo.

Abram Leopold, učitelj v Kostanjevici.

Absec Matija, kaplan v Šmartnem pri Litiji, potem župni upravitelj v Hotiču, umrl v Litiji 11. maja 1905.

Aljančič Janez, kaplan v Šmartnem pri Litiji, v Moravčah, na Raki, administrator v Naklem, umrl 23. aprila 1889.

Aljančič Valentin, kaplan v Šempetru pri Novem mestu, v Predvoru, pri Sv. Petru v Ljubljani, župnik na Dobravi, v Šmartnem pod Šmarno goro; umrl kot duhovni svetnik v Kranju 16. aprila 1917. Vneto deloval za preosnovo cerkvene glasbe.

Aljaž Jakob, kaplan v Trziču, župnik na Dobravi pri Kropi, od l. 1889. župnik na Dovjem, duh. svetnik, umrl 4. maja 1927. Bil je navdušen pevec, zaslužen planinar, zaslužen ljudski skladatelj svetnih moških in mešanih zborov in zbiratelj skladb za »Mohorjevo pesmarico«.

Anderiaš Josip, župnik pri Sv. Tomažu blizu Celovca.

Andrejak Franc, župnik v Mozelju, umrl kot župnik v p. v Šent Vidu nad Ljubljano 26. junija 1911.

Anžur Anton, župnik v Št. Juriju pri Šmarju, umrl 22. aprila 1881.

Arko Mihael, bogoslovec v Ljubljani, kaplan v Škofji Loki, Hrenovicah, župnik v Storie di Vipacco, 41 let župnik in dekan v Idriji, monsignor in častni kanonik goriškega stolnega kapitlja, cecilijanec prvobornitelj, pevodnja, kolavdator orgel, član prve cerkvenoglasbene komisije ljubljanske škofije in svoj čas nadzornik organistov idrijske dekanije, svoj čas poslanec mesta Idrije. Napisal zgodovino mesta Idrije in rudnika. Mnogo dopisoval v »Cerkv. Glasbenik«. Umrl 28. marca 1938.

Arko Matej, učitelj v Ajdoveu.

Arzenšek Matija, župnik v Grižah pri Celju. Umrl 7. maja 1901.

Avbelj Jurij, organist v Žužemberku, v Mirni peči, Naklem; umrl kot prvi stolni cerkovnik v Ljubljani 14. julija 1923.

Ažman Janez, župnik na Dovjem; prej je bil kaplan v Kočevju. Z Dovjega je šel kot župnik v Gorje pri Bledu; duh. svetnik, državni poslanec. Umrl je 4. jul. 1910. Pisal je v razne liste. Bil je priljubljen cerkveni govornik. Objavil je okrog 300 pridig v »Slov. Prijatelju« in »Duh. pastirju«.

Babnik Janez, župnik v Soteski, umrl kot župnik v Toplicah dne 20. aprila 1902.

Bačnik Janez, župnik v Prečini, umrl 25. februarja 1889 v Novem mestu.

Barbo Mihael, kaplan v Šmihelu pri Novem mestu, nato vikar v Novem mestu, bil je župnik v Beli cerkvi, nazadnje Ravbarjev beneficiat pri ljubljanski stolnici. Umrl v Zalogu pri Cerkljah 6. septembra 1915.

Barborič Fran, župni upravitelj v Škofičah na Koroškem, v pokoju živel v Ljubljani in tu umrl.

Bavtižar L., župnik v Šmartnem pri Bistrici na Zilji.

Belar Leopold, šolski vodja v Ljubljani; prej je služboval kot učitelj v Cerknici, Borovnici, v Trnovem na Notranjskem, na Brezovici in končno v Ljubljani na deški glavni šoli pri Sv. Jakobu, kjer je bil nazadnje ravnatelj. Več let je vodil cerkveno glasbo pri Sv. Jakobu in nekaj časa tudi pri Srcu Jezusovem in v Lichtenturnovem zavodu. Skladatelj cerkvenih in svetnih pesmi. Umrl 17. junija 1899, star 71 let. Cecilijanstva in dela za dostojno cerkveno glasbo se je oklenil z vso dušo.

Belar Josip, župnik v Hotedršici, umrl kot župnik v pokoju v Rovtah 2. maja 1893. Bil je mlajši brat Leopolda Belarja.

Belšak Anton, župnik v Št. Petru pri Radgoni.

Berčič Peter, kaplan v Polhovem Gradcu, potem župni upravitelj v Starem Logu pri Kočevju; umrl v Ljubljani l. 1895.

Bernard Kristina v Ljubljani.

Bernik Lovro, župnik v Kamni gorici, v Stari Loki; umrl 26. jan. 1894.

Bernoč Jože, organist v Kovorju pri Trziču, potem v Hinjah; umrl v Stranjah pri Kamniku 20. oktobra 1921.

Bernoč Leopold, organist v Stranjah pri Kamniku; okrog 30 let je služboval na Koroškem, nazadnje v Kotmari vasi; umrl kot organist na Koroški Beli l. 1918., star 60 let. Bil je vnet cecilijanec.

Bizovičar p. Jožef, frančiškan v Ljubljani, umrl kot rektor Marijinega svetišča na Brezjah 8. septembra 1905.

Bleiweis dr. Janez, zdravnik in živinozdravnik, pisatelj, časnikar in politik v Ljubljani. Umrl 29. novembra 1881.

Bogoslovna knjižnica v Gorizii.

Boh Florijan, dijak v Mariboru.

Bohanec Ivan, kaplan v Ljubnem pri Celju, pozneje je bil dekan v Šmarju

Böhm Ignacij, župnik v Čermošnjicah, prej stolni vikar v Ljubljani, pozneje superior oo. lazaristov, nato je živel kot župnik v pokoju v Ljubnem.

Bohinec Žiga, škofijski kaplan in tajnik v Ljubljani; umrl kot konz. svetnik in podvodja bogoslov. semenišča 1. novembra 1894. Bil je vnet cecilijanec in prvi blagajnik Cec. društva.

Boncelj France, kaplan v Žireh, administrator v Dražgošah; umrl kot župnik v pok. v Železnikih 19. maja 1910.

Bononi Josip, župnik v Radovljici; umrl kot župnik v p. v Kranju 2. oktobra 1895.

Borštinar Anton, organist na Vranji peči.

Borštinar Josip, kaplan v Fari pri Kostelu, potem v Višnji gori, na Vinici, župnik v Šempetru pri Novem mestu in na Raki; umrl v pokoju v Ljubljani l. 1940.

Bratina Kristjan, učitelj v Kredu na Tolminskem.

Bregar p. Albin, frančiškan v Castagnevizzi (Gorizia).

Brence Janez, kaplan in administrator na Brdu, kaplan v Kamniku, župnik pri Sv. Gregorju, v Preski, kjer je umrl kot duh. sv. leta 1926.

Brence Jernej, župnik v Duttogliano del Carso.

Brezovar Ivan, kaplan na Igu, v Št. Rupertu in drugod. Umrl kot zlatomašnik in kaplan v pok. v Šmartnem pri Litiji 27. aprila 1925.

Breznik Franjo, učitelj v Olševku.

Brodnik Ivan, župnik v Žužemberku; umrl 29. aprila 1879.

Broljih Matija, dekan v Šmarju; umrl 16. februarja 1878.

Cebin Peter, učitelj v Kranju; umrl 23. marca 1898 kot učitelj in organist na Premu, star 65 let. Bil je spreten organist in navdušen cecilijanec.

Cerkev na Goričici.

Cerkév na Jesenicah.

Cigoj Anton, strežaj v Ljubljani.

Cvetko Franjo, župnik pri Sv. Barbari pri Vurbergu.

Čebašek dr. Andrej, profesor dogmatike v bogosl. semenišču v Ljubljani; umrl kot stolni kanonik in dekan ter nadzornik verouka na srednjih šolah 24. januarja 1899.

Čebulj Ivan, organist v Blagovici.

Čenčič Jernej, učitelj, potem nadučitelj v Kamniku. V raznih službah je deloval tudi kot organist, nazadnje pri oo. frančiškanih v Kamniku. Umrl 29. julija 1921.

Čibašek Ivan, župnik na Turjaku; umrl kot župnik pri Sv. Vidu nad Cerknico 22. februarja 1896.

Čitalnica v Gorizii.

Čotar Josip, učitelj v Rodittu (Divaccia).

Debelak Ivan, učitelj v Tržiču.

Dejak Henrik, kurat, pozneje župnik v Verpogliano di Vipacco. Bil je tudi slikar. Umrl v Ljubljani v pokoju 6. oktobra 1917.

Deleja Valentin v Mozirju.

Demšar Janez, administrator na Ledinah, potem 24 let župnik v St. Vidu pri Vipavi, kjer je umrl 17. februarja 1910.

Derčar Martin, župnik na Polici, potem v Preski; umrl 29. okt. 1897.

Dietrich Urban, župnik v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu; umrl 23. junija 1885.

Dolenec Jakob, stolni kaplan v Ljubljani, župnik na Igu. Umrl 26. decembra 1899.

Dolinar Anton, prefekt v Alojzijevišču v Ljubljani, administrator, potem nad 30 let župnik v Lučnah. Bil je vnet sotrudnik »C. Gl.« in cecilijanske ideje. Umrl je kot biseromašnik v Kamniku 5. novembra 1930.

Dolinar France, kaplan, potem župnik v Horjulju; umrl kot dekan v Ribnici 22. novembra 1913.

Dolinar Ivan, župnik v St. Janžu, potem na Raki. Umrl 31. jan. 1905.

Dolinar Jakob, cerkovnik na Primskovem pri Kranju.

Dolžan Janez, župnik v Tunjicah; umrl kot župnik na Trsteniku 16. avgusta 1898.

Drobnič Andrej, dekan v Šmarju pri Ljubljani, umrl v pokoju v Radleku pri Blokah 4. oktobra 1902.

Drozeg Josip, učitelj v Koprivnici.

Erjavec Matija, kurat v Storie di Vipacco, umrl kot dekan v Vipaccu 14. junija 1908.

Erker Josip, stolni kaplan v Ljubljani; bil je potem spiritual v bogoslovnem semenišču, nato stolni kanonik in župnik. Umrl v Kočevju dne 18. avgusta 1924.

Fabiani p. Placid, frančiškan v Kamniku, pozneje v Ljubljani, kjer je opravljal razne važne redovniške in dušnopastirske službe. Večkrat je bil provincial. Umrl 13. marca 1925.

Fajgel Danilo, učitelj in organist v Tolminu, prej na Bučki, Trati, v Zalem logu, potem še v Srpenici. Bil je vnet cecilijanec, plodovit skladatelj latinskih maš, pesmi in zlasti številnih orgelskih skladb. Deloval je v službi sv. Cecilije nad 50 let. Umrl v Goriziji 9. oktobra 1908.

Fakin Anton, učitelj na Repentabru, potem v Sessani.

Fara Ig.

Farna cerkev na Dovjem.

Farna cerkev v Podmelcu.

Farna cerkev v Rudniku.

Farna cerkev v Šebreljah.

Farna cerkev v Štangi.

Farno predstojništvo v Logatcu.

Farni urad na Bukovem.

Farni urad sv. Heme na Koroškem.

Ferčnik Lambert, dekan v Žabnicah.

Fettich-Frankheim Anton, župnik v Vremah, St. Jerneju; umrl kot stolni kanonik v Ljubljani 29. januarja 1910.

Fischer Blaž, pomočnik stolnega cerkovnika v Mariboru, poznejši virtuozi na kontrabasu, ki je dovršil dunajski konservatorij in nastopal potem kot kontrabasist-solist na Dunaju in drugod. Umrl na Dunaju v bolnišnici še mlad, komaj 29 let star, 27. julija 1889.

Flis Ivan, spiritual v bogoslovnem semenišču v Ljubljani, prej katehet pri uršulinkah, potem stolni kanonik, od 1898 dalje generalni vikar in prelat. Bil je predsednik Bratovščine sv. Rešnjega Telesa in Društva za krščansko umetnost. Poučeval cerkveno umetnost v bogoslovnem semenišču. Spisal knjigo o cerkvenih stavbinskih slogih in »Umetnost v bogočastni službi«. Ustanovnik Cec. društva ter vsa leta naročnik na »C. Gl.«, podporni član organistovskega društva. Velik prijatelj in pospeševatelj cerkvene glasbe. Umrl 10. maja 1919.

Foerster Anton, stolni organist in pevovodja v Ljubljani; naš mnogozaslužni glasbeni prvak, mojstrski skladatelj cerkvenih in svetnih skladb, profesor glasbe. Deloval prej dve leti v Senju kot stolni organist in pevovodja, potem v Ljubljani nad 40 let, kjer je orglal in vodil cerkveno glasbo v stolnici; bil ravnatelj in učitelj na orglarski šoli, poučeval glasbo še na raznih drugih zavodih, član prvega odbora našega Cec. društva ter urednik glasbenih prilog »C. Gl.«. Reformator slovenske cerkvene glasbe. Umrl je v Novem mestu, kjer je živel zadnja leta v pokoju, 17. aprila 1926.

Frančiškanski samostan v Goriziji.

Frančiškanski samostan v Ljubljani.

Gaberšček Šimen, duhovnik v Aidussini.

Gantar Lovro, kaplan v Kočevju, potem župnik v Črmošnjicah; umrl kot dekan na Vrhniki 16. junija 1912.

Gariboldi pl. L., profesor v Ljubljani.

Gašperlin Viljem, kaplan v Mozelju, župnik na Planini pri Črnomlju; umrl kot upokojenec in biseromašnik v Ljubljani 15. oktobra 1926.

Gerčar Andrej, učitelj v Št. Rupertu, pozneje v Št. Jakobu ob Savi.

Gerčar Josip, župnik pri Sv. Trojici na Dolenjskem; umrl 24. okt. 1897.

Gerjol Lovro, župnik pri Sv. Gregorju; umrl kot župnik v Vel. Laščah 18. marca 1905.

Germ Ivan, župnik v Škocijanu pri Dobravi; umrl 12. avgusta 1901.

Gogala dr. Janez, profesor in vodja Alojzijevišča, potem semenišča, kanonik stolne cerkve; umrl kot novoimenovani knezoškof ljubljanski 4. maja 1884. Sezidal je Marijanišče, nabavil alojzijeviški kapeli orgle, semenišču nov harmonij. Bil je izredno vnet za pravo in dostojno cerkveno glasbo.

Gogala Anton, učitelj v Begunjah.

Golob Janez, kaplan v Cerkljah, župnik v Motniku; umrl kot župnik v pokoju v Šmartnem pri Litiji 25. novembra 1905.

Golobič Anton, župnik in duh. svetnik v Cerkljah pri Kranju.

Gnjezda Ivan, prefekt v Alojzevišču, potem profesor in katehet na realki, predsednik Društva kat. rokodelskih pomočnikov, ki jim je zgradil Rokodelski dom, član prvega Cec. odbora in urednik »C. Gl.« (lista) od 1877—1904 (do smrti). V orglarski šoli je poučeval liturgiko in cerkvenoglasbeno zgodovino. Eden izmed naših vodilnih cecilijancev. Umrl 10. septembra 1904.

Gnjezda Anton, trgovec v Ljubljani.

Gnjezda Stefan, župnik na Bohinjski Beli; umrl v Karlovih varih 1. jul. 1888.

Godnič Josip, kaplan v Solcanu.

Gorenjec Leopold, župnik v Adlešičah. Bil je zelo delaven kot prevajavec različnega slovstva iz vseh slovanskih jezikov. Znan pod imenom »Podgoričan«. Umrl v Adlešičah 19. februarja 1886.

Goršič Franc, orglarski mojster v Ljubljani; bil je eden naših najboljših org. mojstrov, ki je v 34 letih napravil 66 novih orgel in več predelal. Umrl je v Ljubljani 29. avg. 1898.

Goršič p. Pavlin v Ljubljani.

Gostiša Franc, rudarski nadzornik v Idriji.

Govekar Frančišek, učitelj na Igu, potem nadučitelj v Šiški nad Ljubljano, deloval tudi kot organist vneto in vztrajno. Napisal v »C. Gl.« nekaj člankov o cerkveni glasbi. Bil je tudi sicer slovstveni delavec. Umrl 30. oktobra 1890, star 50 let. Oče pisatelja, višjega svetnika Frana Govekarja.

Grašič Anton, kanonik v Novem mestu; umrl 9. febr. 1880.

Gregorič Ivan, slušatelj cerkvenoglasbene šole v Regensburgu, prej in pozneje organist v Radgoni. Je poslal več poučnih, vzpodbudnih in navdušenih dopisov v »C. Gl.« 1879, 1880, 1881 in 1882.

Grivec Franc, kaplan v Leskovcu; umrl v pokoju v Lahovčah 5. septembra 1907.

Gros Jakob, župnik v Zagorju ob Savi; umrl 2. maja 1902.

Gros Peter, nadučitelj v Zagorju ob Savi; umrl 18. februarja 1913. Brat prejšnjega. Deloval tudi kot organist.

Grča Blaž, vikar v Čepovanu, nato 24 let v Šempasu. Od 1916 dalje do smrti, 25. decembra 1938, je živel v pokoju v Šenčurju pri Kranju. Bil je izredno

delaven mož: pisal, organiziral, bil deželni poslanec, vnet dušni pastir, navdušen cecilijanec. Na njegovo pobudo se je ustanovilo Cec. društvo za goriško nadškofijo.

Groznik Franc, kaplan v Dobu, potem ekspozit v Begunjah; umrl kot vikar v Zagorju na Krasu 1. junija 1911.

Gruden Jakob, župnik v Beli cerkvi, potem v Turjaku, v pokoju živel v Ljubljani; umrl 2. nov. 1899.

Gostiša Ivan, kurat na ljubljanskem Gradu, prej kaplan pri Sv. Jakobu, živel v pokoju v Zagrebu; umrl kot upokojenec v Ljubljani 10. dec. 1884.

Habe Janez, župnik v Ovsišah.

Haus Franc, nadinženir v Ljubljani.

Harmel Adolf, župnik v Šebreljah, rojen Idrijčan; umrl kot dekan v Komnu 2. septembra 1893. Bil je eden vodilnih, najgorečnejših in najbolj delavnih cecilijancev. Sam poučeval, dirigiral cerkvene pevce, dopisoval v C. GL.; nabiral slovenske ljudske pesmi, svetne in cerkvene.

Herg Lovro, župnik v Limbušu pri Mariboru, potem stolni prošt, apostolski protonotar v Mariboru; umrl 28. avgusta 1906. Zaslužen nabožen pisatelj, med drugim je izdal Venec pobožnih molitev in opravil za očitno službo božjo in druge priložnosti, ki mu je bil pridejan »Venec cerkvenih pesmi« (izšlo v več izdajah).

Hillmayer vitez Josip, kanonik v Ljubljani; umrl 30. oktobra 1880.

Hiti Luka, beneficiat v Vipaccu, potem kurat na Ustju; umrl 18. junija 1884.

Hladnik Janez, kurat na Gočah, župnik v Košani.

Hofstetter Ivan, dekan v Postumiji, častni kanonik; umrl 14. nov. 1897.

Hočevar Anton, župnik v Kopanju, potem v Št. Lovrencu; umrl 24. septembra 1892.

Hočevar Anton, župnik pri Sv. Joštu nad Vrhniko, potem na Brezovici; umrl 21. maja 1904.

Dr. Anton Dolinar:

Pregled slovenske cerkvene glasbe.

X.

2. Cecilijanska doba.

Naslednja — cecilijanska — doba je zavestnejše, strumnejše in tudi smotrnejše nadaljevanje dela, začetega v predidobi: doslej je tvorilo merilo vsemu delu neko naravno umovanje, neki zdrav, prirojen naravni čut, ki v pristni zdravi vernosti sam določi, kaj zahteva čast cerkvenega bogoslužja — je v tej dobi poudarjen še drug činitelj, ki posebno ostro stopa v ospredje; ta poudarja: cerkvena glasba se mora izvajati točno po cerkvenih določbah — torej po: cecilijansko, ker hoče ravno ta izraz označiti. Drugačno označbo dajejo tej dobi novi številnejši in glasbeno izobraženejši sodelavci, ki v svojih vrhovih dvignejo naše slovensko ustvarjanje na isto raven z drugimi evropskimi narodi, ki so tudi ustvarjali na polju katoliške cerkvene glasbe.

Od druge strani je to gibanje pojačila tedaj valujoča romantična struja, ki je bila celotnemu gibanju le v prid.

Po Riharjevi smrti je šla pot cerkvene glasbe po naših korih — razumljivo navzdol. Njegove skladbe so živele po korih, razlika pa je bila v tem, kako jih je Rihar izvajal, kako pa glasbeno manj izobraženi pevovodje po raznih podeželskih korih. Pri slednjih so prišla do izraza ona mesta, ki sodijo bolj v sestavo lahkotnejše glasbe. Tudi ritmična obdelava posameznih skladb zavisi

od izvajalca samega: pri Riharjevih pesmih je zlasti ravno ta stran najbolj merodajna. S pravim pojmovanjem moreš dati skladbi dostojni obraz, dočim bi jo — ne upoštevaje tega — lahko priličil plesnemu komadu.

Več med seboj različnih vplivov se je strnilo v nameri, da se čim več stori za prosep cerkvene glasbe. Najprej so že dosedanji uspehi, ki jih je rodilo delo Riharja in njegovega kroga, budili veselje in smisel do nadaljnega udejstvovanja; v okvir splošnega porasta katoliške zavesti in praktičnega krščanskega življenja v vseh tedaj vodilnih katoliških evropskih deželah je izredno smiselno spadalo tudi čim bogatejše izoblikovanje cerkvene liturgije, kjer ima glasba eno najvažnejših vlog. Tudi naši kraji so v tej vnemi za verski preporod bili udeleženi, kar je nujno podčrtavalo željo po izboljšanju cerkvene glasbe. Tehtni nagibi so prihajali iz sosedne Nemčije (z Bavarske), kjer so za vse dobro vneti možje — Sailer, Witt, Proske — postavljali temelje čim uspešnejšemu preroditvenemu delu. V Ljubljani sta se za to idejo zavzela predvsem tedanji prefekt Alojzijevišča in poznejši profesor bogoslovja, častni kanonik Josip Smrekar ter profesor Janez Gnjezd. Prebiral sta nemške glasbene liste in iskala potov in načinov, kako bi čim večji krog sodelujočih pridobila. Srečno naključje je hotelo, da je prevzel tedaj službo vodje glasbe v stolnici Anton Foerster. Bil je hkrati tudi pevski učitelj v Alojzijevišču ter tako v stalnem stiku s Smrekarjem in Gnjezdo. Alojzijevišče v Ljubljani je bilo tisto ognjišče, kjer se je najprej vnela cecilijanska ideja. (Spominska knjižica: Ob 25 letnici Cec. dr.) V knjižici beremo: »Povod, da se je jela širiti (cecilijanska ideja) tudi po drugod, je bil tale: Wittovo Ceciljino društvo je imelo vsako leto svoj občni zbor v kakem drugem mestu. Tako se je l. 1876. vršil občni zbor v bližnjem Gradcu. Tja je pohitelo ob oni priliki tudi nekaj Slovencev iz Ljubljane. Ne motimo se, ako pravimo, da so to bili: stolni dirigent Anton Foerster, p. Hugolin Sattner, p. Angelik Hribar, Miroslav Tomec in še nekaj drugih. — Ondi so čuli krasno cerkveno petje, v slavnostni seji pa so jih navduševali spretni govorniki za reformo cerkvene glasbe. In čudo. Seme je padlo na dobro zemljo. Na povratku proti domu so se domenili, da zasnujejo tudi v Ljubljani tako društvo, pravila so posneli po nemških in začeli nabirati člane in ustanovnike. Do prvega občnega zbora (dne 14. junija 1877) se je nabralo 230 članov in med njimi 48 ustanovnikov. Iz poročila prvega občnega zbora je razvidno, kako jasno je imel pred očmi občni zbor svojo nalogo. Tajnik jo je razvil v kratkih tehtnih besedah. Naznanil je, da ustanovi društvo cerkveni glasbeni časnik, da osnuje orglarsko šolo, zlasti ob občnih zborih se bodo pri službi božji, ki je že z njimi v zvezi, prirejale produkcije pristne cerkvene glasbe.«

V maju 1878 je že izšla prva številka »Cerkvenega Glasbenika«. Prav zanimivo je prelistavati prve številke; iz vseh sestavkov veje želja, dvigniti cerkveno glasbo v smislu cerkvenih določb, hkrati pa tudi resnično hrepeneje po kolikor mogoče večji strokovni glasbeni izobrazbi v vseh različnih strokah; večkrat govori le bolj navdušenost, oziroma navduševalnost sama, kot pa obravnava predmeta sama. Za stvar se je zavzel škof sam, višja duhovščina in dalje duhovščina po deželi in tudi učiteljstvo. Posebno važnost so tvorili vsakoletni občni zbori Cecilijanskega društva, katerih potek je bil zmeraj važen dogodek.

P. H. Sattner je v knjižici »Cerkvena glasba kakršna je in kakršna bi morala biti« povzel vse ono, v čemer naj bi se preporod cerkvene glasbe izživljal. V knjigi razpravlja o imenitnosti cerkvene glasbe ter potrebi njene obnove, o gregorijanskem petju, o večglasnem petju in godbi, o instrumentalni glasbi, o orgljanju in pevski šoli, o službi božji, blagoslovu s svetim Rešnjim Telesom in drugih cerkvenih opravilih, pa o dolžnostih duhovščine glede cerkvene glasbe.

Slavko Osterc in njegove skladbe.

Dne 23. maja 1941 umrlega slovenskega skladatelja Slavka Osterca smo se v lanski 5.-6. št. našega lista spomnili v kratkem sporočilu. Danes hočemo to izpopolniti z nekaterimi podrobnimi podatki njegovega življenja in delovanja in objaviti seznam vseh njegovih skladb.

Slavko Osterc se je rodil 17. junija 1895 v Veržeju pri Ljutomeru. L. 1914 je maturiral na učiteljskišči v Mariboru. Kot učitelj je služboval v Sevnici, Koških, Studencih pri Mariboru; kot učitelj glasbe na meščanski šoli v Celju. Od leta 1925 do 1927 se je glasbeno izpopolnjeval in diplomiral na kompozicijski šoli državnega konservatorija v Pragi, kjer so mu bili učitelji: K. B. Jirak za skladanje in instrumentacijo, Jar. Krička za oblikoslovje, V. Štěpan za estetiko. Metod Doležil za dirigiranje zbora, Otakar Ostrčil za dirigiranje orkestra, Ferd. Prýmen za operno režijo in dramaturgijo ter Alois Hába za četrtosko skladanje. Po dovršenih glasbenih študijah je deloval od leta 1927 dalje do svoje smrti kot profesor na državnem Konservatoriju odnosno Glasbeni akademiji v Ljubljani, kjer je poučeval harmonijo, kontrapunkt, skladanje in oblikoslovje.

Njegove skladbe so sledeče:

I. Tiskane.

1. *Štiri belokranjske* za glas in klavir. Založba »Razgled«, Praga.
2. *Solnce v zavesah* za glas in klavir. Nova Muzika I/1. Ljubljana.
3. *Pesem o devici Peregrini* za glas in klavir. N. M. II/3.
4. *Dve miniaturo* za klavir. N. M. I/1 in I/4—5.
5. *Familija*. Mešani zbor. N. M. I/3.
6. *Tri pesmi iz cikla: Obup bednega sentimentalnega poeta*. N. M. II/5.
7. *Pesem*. Moški zbor. Zbori V/5.
8. *Pamet se prelahko izgubi*, mešani zbor. N. M. II/6.
9. *Konja jezdi aga*. Zbori 1930.
10. *Tri belokranjske*, mešani zbor. Zbori 1931.
11. *Ančka, bančka*. Zvonček 1931.
12. *Oče naš*. Mešani zbor. Izdala Glasbena Matica v Ljubljani.
13. *Jurij in belouška* za bas in klavir. Izdala Glasbena Matica v Ljubljani.
14. *Šest klavirskih skladb*. Samozaložba.
15. *Fantazija in Koral* za orgle. Samozaložba.

II. Rokopisne skladbe.

16. *Jurjevanje* za glas in klavir.
17. *Osem Chaplinovih anekdot* za glas in 12 instrumentov.
18. *Godalni kvartet*.
19. *Štiri karikature* za pikolo, klarinet in fagot.
20. *Koncertino* za gosli in sedem drugih instrumentov.
21. *Iz komične opere*. Muzikalni skeč v enem dejanju.
22. *Requiem* za enoglasni zbor basov in 15 instrumentov.
23. *Dvoglasna suita* za klavir.
24. *Suita* za 8 instrumentov.
25. *Mariborskim dehurjem* za glas in klavir.
26. *Krog s kredo*, opera v 5 dejanjih.
27. *Silhuete* za godalni kvartet.
28. *Štiri šaljivke* za sopran in dva klarineta.
29. *Štiri Gradnikove pesmi* za kontraalt in godalni kvartet.

30. *Koncert* za violino, violo, čelo in klavir.
31. *Aleluja*. Moški zbor.
32. *Suita* za orkester.
33. *Sonatina* za dva klarineta.
34. *Partita* za čelo in klavir.
35. *Ciakona* za violo in klavir.
36. *Vstajenje* za sopran in violo.
37. *Mala suita* (4 skladbe) za orkester.
38. *Rapsodova velikonočna poslanica* za zbor in 7 instrumentov.
39. *Saloma*, miniaturna opera.
40. *Koncert* za oboo, klarinet, rog in violo.
41. *Mali preludij* za klavir.
42. *Sonata* za violo in klavir.
43. *Morska pesem* za glas in klavir.
44. *Fantazija* za gosli in klavir.
45. *Ave Marija* za sopran, alt in troje pihal.
46. *Javor in Majda* za sopran, godala in tolkala.
47. *Maska Rdeče smrti*, baletna pantomina.
48. *Medea*, opera v enem dejanju.
49. *Pesem o suhi muhi* za mešani zbor.
50. *Dere sam jaz mali bija* za glas in klavir.
51. *Dandin v vicah*, operna groteska v enem dejanju.
52. *Preludij* za klavir v $\frac{1}{4}$ tonskem sistemu.
53. *Osem belokranjskih* za triglasni deški zbor.
54. *Celjska romanca*, kantata za zbor, soli in orkester.
55. *Suita* za gosli in klavir.
56. *Štiri Heinejeve pesmi* za višji glas in godalni kvartet v $\frac{1}{4}$ ton. sestemu.
57. *Dva kipca* za glas in klavir.
58. *Dve Golievi pesmi* za glas in klavir.
59. *Klasična overtura* za orkester.
60. *Koncert* za orkester.
61. *Magnificat* za mešani zbor in orkester (ali klavir četveroročno).
62. *Obed pri medvedu* za bariton in klavir.
63. *Simfonija* za orkester.
64. *Mati*, simfonična slika.

Seznam Osterčevih glasbenih del izpričuje, da je bil pokojni profesor kot skladatelj zelo marljiv, zanimiv v izbiri besedil svojim skladbam ter izrazit, močan in svojevrsten instrumentalist. Svojo simfonijo za orkester, izvajano l. 1941 v Ljubljani, je smatral kot svoje življenjsko delo. Marsikaj zloženega v mladih letih, ko še ni imel prave strokovne kompozicijske izobrazbe in ki mu tudi po slogu ni bilo več všeč, je že kdaj uničil. Še mnogo lepih osnutkov je nosil v glavi in še marsikaj mu je narekovalo srce, česar pa zaradi prezgodnje smrti ni mogel več izdelati in napisati; šlo je z njim v grob.

Kot skladatelj je pripadal hipermoderni struji in hodil svoja pota. V začetku nam je bil precej tuj in težko prebavljiv. Polagoma pa je pridobil vedno več razumevanja tudi pri občinstvu; po drugi strani pa je sam postajal umerjenejši in užitnejši. Na vsak način je bil izredno močna glasbena narava in izklesana umetniška osebnost. Njegove zlasti simfonične in komorne skladbe so se mnogo izvajale tudi v inozemstvu.

Poleg poučevanja in skladanja se je udejstvoval kot glasbeni pisatelj v raznih naših glasbenih revijah, zlasti v »Zborih« in »Novi muziki« in belgraj-skem »Zvuku«, kjer je bil stalen glasbeni poročevalec iz Ljubljane. Redne glasbene kritike je prispeval v nekatere ljubljanske dnevnikove.

Poudariti in podčrtati moramo na tem mestu in o tej priliki še to, da se je kot skladatelj tudi cerkveni oziroma nabožni glasbi dovolj oddolžil z več pomembnimi skladbami, zlasti z Očenašem, Ave Marijo, Magnifikatom in Requiemom. Umrl je tudi dobro z Bogom spravljen ter vdan v voljo božjo, ko je prej potrpežljivo in spodbudno prenašal svojo težko bolezen. Vse to nam ga ohranja v častnem in dragem spominu.

Vinko Vodopivec:

Glasbeni pomenki.

III.

Družina gorizianskih goslarjev.

Dela gorizianskih goslarjev seveda niso tako slavna kakor dela kremonskih, pa jih vendar znameniti nemški glasbeni zgodovinar Vilibald von Lütgendorff visoko ceni in piše o njih, da četudi se naslanjajo na Amatijevo šolo, pa vendar vsebujejo toliko svojskega, da jih lahko imenujejo originalna.

Začetnik družine je bil Anton Pelizon, rojen 28. januarja 1763 v Gabrijah, mali vasi ob reki Vipacco, ne daleč od Gorizije. Priimek Pelizon je zelo pogost v tamošnji okolici.

Nadebudni mladenič je prišel v Gorizio k svojemu stricu Sebastijanu in se je pri njem izučil v mizarskem rokodelstvu.

V gorizianskih mestnih matrikah se je prvič zabeležilo njegovo ime o priliki njegove poroke (12. februarja 1787). V prvem zakonu je imel tri otroke. Kot vdovec pa se je poročil dne 25. avgusta 1799 s Cecilijo Podlipnik in imel z njo še štirinajst otrok.

Že v zgodnji mladosti je poskušal izdelovati glasbene instrumente. Porabil je vsako priliko, da bi se v tej stroki kaj naučil. Kjer je le zvedel za kakega mojstra, brž je šel k njemu ter ga opazoval in se pri tem učil. Na podlagi najboljših modelov, zlasti Amatijevih, Stradivarijevih, Stainerjevih itd., se je tako izobrazil v tej stroki, da je dosegel že lepe uspehe. Po dokončani učni dobi pa se je popolnoma posvetil goslarstvu. Izdeloval je violine, viole, violončele in kontrabase, in ker se je vedno bolj izpopolnjeval, so izšla iz njegovih rok posrečena dela trajne vrednosti. Njegovo ime je bilo znano ne le v domačem mestu, ampak tudi daleč naokoli v Triestu, Venezii, Milanu itd. Med drugim je izdelal violo leta 1848. za goriškega kanonika Franca Mercino, strica našega zvonoslovca Ivana Mercine. Ta viola je bila razstavljena na prvem glasbenem festivalu v Ljubljani o priliki šestdesetletnice ljubljanske Glasbene Matice leta 1932. (Vitrina št. 27.)

Akademik sv. Cecilije v Rimu, prof. G. M., ima dve Pelizonovi violini. Ena je izdelana po modelu Stradivarijevih violin; druga pa, lakirana z rumenkastim lakom, po Stainerjevim modelu, ima znotraj etiketo z napisom: Antonio Pellizoni fecit Savognae 1832. Savogna je vasica ob izlivu Vipacca v Isonzo blizu Gorizije. Ta poslednja violina je bila prodana leta 1915. v Nemčijo za vsoto 1500 mark. To pa je bila edina violina s pravopisom »Pellizoni«. Druge etikete imajo napis: »A. Pelizon fecit« in letnico. Dasi je Anton Pelizon veliko delal in pri tem veliko zaslužil, ker je svoje instrumente precej drago prodajal — vendar si ni pridobil znatnejšega premoženja. To nam je pa lahko umljivo, če pomislimo, da je moral skrbeti za družino s sedemnajstimi otroki. Umrl je v Gorizii 27. oktobra 1850, star 77 let.

Njegovi sinovi: Jožef, Anton, Karol in Filip so goslarsko obrt po očetovem navodilu nadaljevali, vendar pa niso dosegli one visoke stopnje dovršenosti kakor njihov oče.

Sin Jožef (1800—1870) se je najprej izučil mizarstva v delavnici goriškega mizarja Franca Trobica, potem pa se je izobraževal v goslarstvu v raznih mestih severne Italije. Izdeloval je violine, viole, violončele, basete in kontrabase. Njegovi instrumenti so zelo dobro in skrbno izdelani. Njegov kontrabas, zelo umetno izdelan, je bil pred nekaj leti prodan orkestru Metropolitan Opere v New Yorku za zelo visoko ceno. — Sin Anton (1809—1861) se je posebno posvetil restavraciji starih, visokovrednih instrumentov in je dosegel v tej stroki velike uspehe. — Sin Karol (1811—1891) se je še najbolj približal očetovemu načinu dela in je svoje instrumente tudi najbolje prodajal. — Sin Filip (1817—1897) pa je ostal le bolj rokodelec-mizar in je izdelal le majhno število instrumentov in še ti niso dosegli one višine, kakor so jo dosegli instrumenti njegovih bratov. Bil pa je zelo dober glasbenik in je celih 59 let igral fagot pri goriški mestni godbi. Bil je v Gorizii zelo priljubljen, kar je pričal njegov pogreb, katerega se je udeležila velikanska množica ljudi. S Filipom je izumrla družina goriških goslarjev.¹

Fr. Ferjančič:

Nekaj vrstic pok. svetniku Karlu Grebencu v spomin.

Ko se spominjam prijetnih uric, ki sem jih tolikokrat preživel v prijazni družbi blagopokojnega svetnika Karla Grebencu, se mi iznova vzbuja želja po onih lepih časih. Žal, da je to samo prazna, neizpolnjiva želja. Svetnika Karla Grebencu je dne 8. oktobra 1941 v 82. letu njegovega življenja za vselej odvedla smrt s seboj v večnost in 10. oktobra smo njegove zemeljske ostanke v žalnem sprevodu spremili na novomeško pokopališče. Tu počiva sedaj ne daleč od groba pokojnega organista in skladatelja Ignacija Hladnika. Grebenc ni bil ne organist, ne skladatelj, a bil je velik prijatelj in gojitelj glasbe. Zato mu smemo s temi vrsticami tudi v našem listu postaviti mal spomenik.

Rodil se je v Novem mestu na svečnico 1860 kot sin davčnega uradnika. Nižje in srednje šole je obiskoval v Novem mestu. Na gimnaziji mu je bil sošolec pokojni dr. Ignacij Žitnik, poznejši poslanec in »Slovenčev«² urednik. Njega je Grebenc večkrat hvalil kot izreden talent; po lokaciji je bil navadno prvi v razredu. Grebenčev sošolec je bil tudi še sedaj živeči upokojeni župnik in pisatelj Ivan Šašelj. Po končanih pravnih študijah je Grebenc služboval kot praktikant v Novem mestu, nato pa kot sodnik v Črnomlju, Kostanjevici, Celju, Gornjem gradu, kjer je postal sodni svetnik. Ravno pred pričetkom svetovne vojne je odšel v pokoj zlasti zaradi slabih oči.

Za časa svojega službovanja v Kostanjevici se je v Novem mestu poročil s hčerko tedanjega sodnega predsednika Gerdešiča. Z zakonom pa ni imel sreče. Soproga mu je umrla že v sedmem tednu po poroki. Gospe materi je bilo dolgečas po svoji hčerki, ki je bivala pri svojem soprogu v Kostanjevici. Pisala ji je, naj pride čimprej v Novo mesto. Hčerka jo je ubogala in se v najhujšem mrazu odpeljala v odprtem poštnem vozu v Novo mesto. Hudo se je prehladila in si nakopala trebušni tifus. Kmalu nato je umrla v najlepših letih pri svoji materi v Novem mestu. Novoporočenca sta se zelo rada imela

¹ Članek o goriških goslarjih je priobčel tržaški »Piccolo«² v oktobru 1941. Ta mi je dal pobudo in snov za tu priobčenj spis.

in si obljubila, da ko bi eden izmed njiju umrl, se drugi ne bo več poročil. Grebenc je ostal tej obljubi zvest in se ni več poročil, dasi mu ni manjkalo k temu jako ugodnih prilik. Soprogina smrt pa je napravila nanj mogočen vtis. Od tedaj dalje se ni več udeleževal nobenih javnih prireditev in ni nikoli več zahajal v gostilne. Pač pa se je hodil rad kopat v mrzlo tekočo vodo in to tudi v zimskem času. Tako je delal celo v visoki starosti do 80. leta. Znano je, kako je v Celju večkrat jemal s seboj pozimi železno orodje, da si je z njim sproti led razbijal pri kopanju v Savinji. V Novem mestu se je posluževal frančiškanskega kopaljšča, ki je na koncu samostanskega vrta ob Kolpi. Sam je povedal, da mu je že devet zaporednih gvardijanov dalo k temu dovoljenje. Izročili so mu ključ od porte in ključ od kopaljšča, da se je svobodno mogel kopati, kadar je hotel. Ta dva ključa je njegova zvesta postrežnica Ana Butala po njegovi smrti vrnila samostanskemu predstojništvu.

Pokojni Grebenc je bil muzikalno zelo nadarjen. V mladih letih je igral citre, harmoniko in pianino. Ko si je pozneje nabavil prvovrsten gramofon, se je tega oklenil z vsem srcem, druge instrumente pa je polagoma opustil. In na polju gramofonske glasbe je bil res nekak unikum. Jaz vsaj ne poznam nikogar, ki bi se na tem polju mogel z njim meriti. Kako skrbno je negoval svoj instrument, ki je prišel v njegovo last že pred kakimi 32 leti! Samo ob sebi je umevno, da po tolikih letih uporabe instrument ne more biti več tak, kakor je bil v začetku. A ker je bil v dobrih rokah, se je primeroma še dovolj dobro ohranil. Ker je Grebenc vedel, da se gramofonske plošče rade pokvarijo, ako se skrbno ne hranijo, si je dal po lastnem načrtu izdelati lepo, praktično omaro iz češnjevega lesa s kakimi 40 predali, v katerih se plošče popolnoma varno hranijo. Natančnejši opis te omare se nahaja v »C. Gl.« 1935, str. 173, prav tako tudi opis kataloga glasbenih komadov, ki jih je gramofon proizvajal. Katalog je Grebenc jako praktično sestavil, da je lahko takoj najti katero koli ploščo gramofonskega arhiva. Če gledamo na ogromno število plošč, ki si jih je Grebenc v teku časa nabavil, moramo reči, da mu tudi v tem pogledu ne bo zlepa kdo kos.

Svetnik Grebenc je rad povabil na gramofonski koncert. Jaz sem se takih koncertov večkrat udeležil. Sestavil je za take koncerte izborne, zanimive sporede. V veliko čast pa si je štel, ko ga je pred leti obiskal msgr. Premrl ter si ogledal in poslušal njegovo gramofonsko glasbo. To je bil za pokojnega Grebena posebno prazničen dan. Ob takih prilikah je večkrat nastopil tudi s kako lastno pesnitvijo. V neki taki pesmici povdiguje prednosti gramofona. Dasi je visoko cenil izum radia, vendar ima tudi gramofon svoje prednosti. V gramofonu posluša človek, kar sam hoče in ne, kar mu drugi odločijo, in kadar koli hoče ter nemoteno od vremenskih in drugih zunanjih vplivov.

Se ene lepe Grebenčeve lastnosti ne smemo prezreti, namreč njegove radodarnosti. Bil je dobrih rok in kjer je mogel, je rad priskočil potrebnim na pomoč. Naj omenim, kako sem bil tudi jaz nekoč deležen te njegove radodarnosti. Ko sem predlanskim, takoj po sv. Miklavžu prišel k njemu, mi je rekel: »Miklavž vam je nekaj prinesel.« »Kaj takega?« ga vprašam. »Palico,« mi odgovori. »No,« sem si mislil, »ta bo lepa, ako mi bo sedaj na stare dni Miklavž zopet začel nositi palico, kakor mi jo je v mladih letih večkrat prinesel v moje strahovanje.« Tedaj prinese Grebenc iz nekega kota lepo, debelo, spodaj okovano palico in mi jo izroči. Opazil je namreč, da hodim v zamrzlem zimskem času kar z navadno, neokovano palico in temu je hotel s tem Miklavževim darom odpomoci. »No,« sem si mislil, »tako palico pa že sprejemem od Miklavža in sem mu zanjo zelo hvaležen.«

Ker se je poslovil s tega sveta lepo previden in vdan v božjo voljo, upam, da se sedaj na onem svetu že veseli nebeške glasbe v družbi svetnikov.

Koncertna poročila.

Koncerti v Ljubljani. 28. novembra 1941 je koncertirala odlična italijanska sopranistka Marija Fiorenza Ciampelli, ki je razen v Rimu in Firenci priredila že mnogo umetniških koncertov v Franciji, Belgiji, Svici, Nemčiji in na Poljskem. V Ljubljani je nastopila to pot prvič ter pela 12 pesmi oziroma arij italijanskih skladateljev od najstarejših do najnovejših. V njej smo spoznali veliko pevsko umetnico in nam je nudil njen koncert mnogo čistega glasbenega užitka. — Violinist Karlo Rupel, docent naše Glasbene akademije, je priredil samostojen koncert 2. dec. 1941. Izvajal je devet skladb iz raznih dob: v prvem delu Tartinijevo sonato z vražjim trilcem, Bachovo fugo in Debussyjevo sonato; v drugem pa Dvořakov Slovanski ples, Adamičev Andantino, dva Paganinijeva Kapriča (XIII. in XX.) in sonatino ter Bazzinijev Vrvež škratov. Vse skladbe — nekatere izredno težke — je podal tehnično dovršeno v plemenitem, širokem tonu in v vsakem oziru mojstrsko zrelo. Odlično ga je spremljala pianistinja prof. Zora Zarnikova. — 12. decembra 1941 je nastopil z obsežnim sporedom Akademski pevski zbor pod vodstvom Franceta Marolta. Dal je že izvajane, a vedno lepe stvari: preproste in težje zборе skladateljev Foersterja, Marolta, Adamiča, Tomca, Jenka, Bajuka, Kocijančiča in Deva v najboljše možni izdelavi. Kot solista sta pri koncertu sodelovala dr. Ludvik Puš in Nada Stritarjeva. — 15. decembra se je vršil intimni koncert pianistinje Emilije Dernovšek in sopranistke Ljudmile Polajnar. Gospa Dernovšek je po rodu Čehinja, izhaja iz glasbene družine, kjer je dobila prvi klavirski pouk; svoje pianistične študije je odlično dovršila na praški mojstrski šoli pri prof. Karlu Hofmeistru. Potem je ponovno nastopila v Pragi in drugod po Češkem, pri nas pa prvič v Novem mestu. Sedaj je profesorica klavirja na šoli Glasbene Matice v Ljubljani. Je odlična pianistinja. Na tem koncertu je izvajala Beethovnov Variacije v e-molu, Viteslava Novaka Pesmi zimske noči in Kaanovo Fantazijo na motiv iz Smetanove Moje domovine. Poleg nje je na koncertu nastopila še naša operna pevka-sopranistka Ljudmila Polajnar, ki je zapela dva Pavličeva, en Ravnikov in en Lajovčev samospjev. Ta večer se nam je zdela nekoliko nerazpoložena. — 17. decembra sta priredila solistični pevski koncert: sopranistka Marija Tiran in tenorist Angel Janez s spremljevalcem na klavirju prof. Ubaldom Justinom. — 18. decembra je bil koncert vojaškega Dopolavora. — 22. decembra se je vršila prva javna produkcija Glasbene akademije, na kateri so nastopili razni gojenci Srednje glasbene šole in Akademije; pevci, pianisti in violinisti. Produkcija je izvrstno uspeła in pokazala zelo razveseljiv razvoj in napredek našega najvišjega glasbenega zavoda. — 9. januarja 1942 je bil drugi koncert naše odlične komorne dvojice: rektorja Antona Trosta kot pianista in profesorja Jana Šlaisa kot violinista. Izvajala sta v krasni ubranosti, pravilni medsebojni odtehtanosti in z globokim umetniškim čutom tri sonate: Beethovno v Es-duru, op. 12, šte. 3, Cesar Franckovo v A-duru in Ottorino Respighijevo v h-molu. Imela sta polno dvorano hvaležnih poslušalcev.¹ — 12. januarja je bil simfonični koncert Glasbene Matice, na katerem je Orkestralno društvo Glasbene Matice, pomnoženo s člani Zveze godbenikov, izvajalo tri L. M. Škerjančeva simfonična dela: Dramatično overturo, Klavirski koncert s solistom rektorjem Antonom Trostom in Tretjo simfonijo. Skladatelja prof. Škerjanca štejemo med naše prve, vodilne in najbolj zaslužne simfonike. Na tem koncertu izvajani overtura in simfonija sta novi deli, zloženi v letu 1941. Obe te dve deli kakor tudi vdrugeč izvajani Klavirski koncert nudijo čisto, absolutno in močno glasbeno vsebino v plemenito gosposki zamisli in izdelavi ter izbrani instrumentaciji. Škerjan-

¹ Tudi koncert v maju sta izvedla kot komorna dvojica in kot popolnoma enakovredna in važna solista. S tem popravljamo svoječasno, v tem pogledu nekoliko netočno poročilo.

čeve skladbe, ki jih je temeljito in izčrpno naštudiral in mojstrsko dirigiral kapelnik Drago Sijanec, so napravile velik vtis in so pomemben prispevek naši simfonični glasbi. — 18. januarja je **Pokrajinski Dopolavoro** priredil velik koncert za delavstvo. Na tem koncertu je sodelovalo več članov naše Opere in drugi. — 19. januarja je bil prvi večer predklasične glasbe. Glasbena Matica je sklenila dati letos šest takih koncertov. Na prvem je prof. Matija Tomc izvajal na orglah v Hubadovi dvorani orgelske skladbe od leta 1500 do 1750, od začetkov orgelskega ustvarjanja do vključno Bacha. Pred koncertom samim je podal nekaj splošen uvod in pregled takratne orgelske glasbe in načina takratnega skladanja ter se mimogrede dotaknil tudi razvoja orgel samih. Potem je še pred vsako skladbo, ki jo je zaigral, še o tej potrebno opomnil. Izvajal pa je dela De Orta, Brumela, Schlicka, Sweelinka, Frescobaldija, Buxtehudeja, Pachelbela, Böhma, Händla in Bacha. Izvajane skladbe so točno pokazale skromne pričetke, iz katerih pa se je orgelsko ustvarjanje nenavadno hitro razvijalo v čim bolj tehnično zrelo in vsebinsko močna dela do dveh največjih zastopnikov te dobe — Händla in Bacha. Prof. Tomc, ki je za stare mojstre še posebno vnet, je stavljeno si nalogo, četudi na šibkih orglah, izvrstno opravil in mu je bilo navzoče koncertno občinstvo za poučno predavanje in lepo izvajanje hvaležno. — 21. januarja je priredil svoj koncert tenorist Slavko Lukman. Zapel je več domačih in tujih pesmi in nekaj opernih arij; na klavirju ga je spremljal Alfred Riegel. — 26. januarja se je vršil koncert na dveh klavirjih, ki sta ga priredili dve naši jako dobri in znani pianistki: prof. Silva Hrašovčeva in prof. Marta Osterc-Valjalova. Zaigrali sta trojne variacije: Brahms-Silvestrijeve na Paganinijev tema, solidno in živahno se razvijajoče delo. Tomčevo pasakalijo na žalostni narodni motiv »Voznica«, ki v celi vrsti variacij ohrani ta otožno-resni značaj in se šele pred fugo nekoliko razživi, konča pa v prvotnem značaju, ter Tarenghijeve variacije na XX. Chopinov preludij, ki ima res značilen, peven tema in se virtuozno napeto razživlja do sijajnega konca. Doprženi izvajateljici sta ostali ves čas v dobrem medsebojnem stilu in se je izvajanje slišalo kot iz enega samega dvojnega klavirja. St. Premrl.

Dopisi.

Slavina. Gotovo Vas bo, gospod urednik, zanimalo, kako je pri nas razgibano glasbeno življenje. Žal mi trenutno ni mogoče podati izčrpnega poročila. V bežnih potezah nekaj stvari. Ob nedeljah in praznikih imamo zdaj že tretje leto pri prvi božji službi ljudsko petje, ki je postalo prav živahno. Pred leti je V. Vodopivec izdal Svete pesmice. V drugem natisu leta 1940. ima knjiga 107 pesmi, ki jih verniki že vse pojejo. Zbirka obsega celo liturgično leto in ljudstvo te pesmi prepeva pri prvi maši in deloma pri popoldanski službi božji. Poleg tega smo za ljudsko petje privzeli tudi več drugih pesmi, ki so si jih ljudje osvojili. N. pr. Mav: Marija, Mati moja (zbirka Za-te; Marija, Oče naš nebeški — Cerkv. Gl.); Jobst: Ave o čista ti (Cerkv. Glasbenik); Čerin: Mogočno se dvigni nam spev iz srca; stara ljudska: Nizko se kristjani priklonimo; Kramar: Marija, nebeška kraljica, za Bogom najraje Marijo častim; za post: Večerja zadnja, Oljska gora itd. Te pesmi so postale last ljudstva, ki jih prepeva tudi doma. Najlepše je seveda pri božji službi, ko ljudstvo skupno poje in se tako strne z mašnikom kakor kraljevsko duhovstvo. Tudi na podružnicah pri sv. mašah ob delavnikih vse ljudstvo poje in je prav iz tega vzroka udeležba prav obilna. Celotni moški pridejo k delavniškim sv. mašam in iz molitvenika »Molimo«, kjer so vse svete pesmice natisnjene, pobrundajo. Tako so ljudje z zanimanjem pri sv. maši. Ljudsko petje daje nekaj pečat farnemu življenju.

Pravijo, da razlika mika. Zaradi ljudskega petja je pa tudi zborovo, kjer se goji umetna pesem, toliko lepše. Za božič je bil tale program: Foersterjev slovesni Tantum ergo v B-duru; Premrl: Le spi; Ačko: Počivaj, milo Detece; Arnič: Angelski

klic o polnoči; Vodopivec: Pastirji, povejte nam; Bricelj: Spet smem pri tvojih jasli-
cah klečati; Hladnik: Zakaj svetlobe; dr. Fr. Mlinar-Cigale: Božična (C. Gl. 1929.
11—12). — Glavni namen je dosežen. Božja služba je ljudem prijetna. Razlika med
ljudskim in umetnim zborovim petjem ima svojo korist in postaja božja služba bolj
pestra. Verniki imajo dosti glasbenega doživljanja in radi prihajajo v cerkev. —
Martin Gorše, župnik.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Lojze Mav: '12 v zakramentu' za mešani zbor in orgle. Odobril škofijski
ordinariat v Ljubljani 28. marca 1941, št. 1430. Založil L. Mav. Opalografiral Roman
Pahor, Ljubljana. Cena 16 lir, glasovi po 4 lire. — Na splošno zelo uspele skladbe,
jako različnega značaja, prikupne po svoji melodiki, izbranih harmonijah, dobrem
vodenju glasov, z eno besedo: hvaležne za izvajanje. Večinoma teko oblikovno gladko
in enotno od začetka do konca; posebno prednjačijo v tem pogledu v št. 1, 4, 7, 8,
9 in 11. Pri št. 3 bi morda kazalo nadaljevati v smislu prvih štirih taktov, ki prično
na pedalnem tonu nekako božično. Št. 6 je jako razvita in zlasti proti koncu učin-
kovita, da si manj enotna skladba; tu se besedilo deloma ponavlja skozi vso skladbo.
Št. 7, zložena v tričetrtinskem in dvečetrtinskem taktu, torej prav za prav v pet-
četrtinskem, ki gre dosledno od prvega do zadnjega takta, spada med najbolj enotne,
nekako recitativne; imenovati bi jo mogli 'moderen koral'. Med najbolj posrečene,
kot vlite prištevam št. 8, med posebno krepke tudi št. 9, ki v njej važno vlogo igrajo
tri modulacije. Št. 10 je v prvem delu zopet nežna, izrazito božična na pedalnem tonu
s kvinto in se razvija kontrapunktično; drugi del se od prvotne zamisli — po mojem
mnenju — preveč oddalji in pošlane — čeprav krepak — bolj navaden. Pri št. 12
je prva perioda v obeh sklepih enaka, kar ni najboljše; nekoliko spremembe bi ne
škodovalo. Zanimiv in svojevrsten je vsakteri Amen v tej zbirki; nekateri izrastejo iz
mótetnega sklepa, n. pr. v št. 1, 2, deloma na kratko pri št. 3, kjer bi tenor lahko pel
fis-e namesto fis-d, v št. 7, 8, 12. Lepo zbirko toplo priporočamo. St. Premrl.

Razne vesti.

5. decembra 1941 je preteklo 150 let, kar je na Dunaju umrl eden
največjih skladateljev vseh časov, **Wolfgang Amadeus Mozart**, genij
čiste glasbe, univerzalen v svojem ustvarjanju. Zložil je mnogo tudi za cerkev: 16
maš večinoma bolj svetno koncertnega značaja, Requiem, veličastno resno delo naj-
večje glasbene vrednosti, in druge skladbe. Nesmrten ostane še posebno po svojih
operah in najrazličnejših instrumentalnih skladbah: simfonijah, sonatah, kvartetih itd:

Umrli je v Ljubljani 3. febr. 1942 dr. Vladimir Foerster, v. sodni svetnik
v. pok., star 73 let. Pokojni je bil sin nekdanjega ravnatelja stolnega kora in skladatelja
Antona Foersterja. Po končanih pravnih študijah je služboval eno leto pri vladi v Ljub-
ljani. Nato je bil odvetniški koncipist pri dr. Štori in Mundi. Odvetniški izpit je napravil
v Gradcu. Zaradi prigovarjanja predsednika sodišča dr. Levičnika je prestopil k sodniji
ter bil najprej sodni predstojnik v Metliki, potem v Novem mestu sodni nadsvetnik.
L. 1934 se je vrnil v Ljubljano in živel v pokoju skupno z lani umrlo materjo in z
gospo sestro. V mlajših letih je sodeloval kot pevec na stolnem koru in — če je bilo
treba — tudi nadomestoval očeta pri orglah. Bil je več let član pevskega zbora Glasbene
Matiče in se kot tak udeležil l. 1896 velikega zahvalnega in dobrodelnega koncerta na
Dunaju pod vodstvom Mateja Hubada. Literarno se je svoj čas udeleževal pri »Ljub-
ljanskem Zvonu« kot glasbeni poročevalec, v »Domu in Svetu« je priobčil življenjepisi
svojega očeta, kot turist in prijatelj narave je pisal v »Planinski Vestnik«. Kot človek
je bil blagega, mirnega značaja. Njegovi duši želimo večni pokoj, njegovim preostalim:

gospe sestri Ljudmili Mankočevi in gospodu bratu vseuč. profesorju ing. Jaroslavu Foersterju izrekamo najiskrenejše sožalje.

Umrl je 8. decembra 1941 v Ljubljani zvonarski mojster v pokoju in ljubljanski meščan Karel Krušič, star 77 let. Kot odličen strokovnjak v ulivanju zvonov je bil mnogo let prvi delovodja v Samassovi zvonarni v Ljubljani, v zvonarski stroki pa vsega 55 let. Pod njegovim vodstvom je bilo vlitih za najrazličnejše kraje okrog 5300 zvonov v skupni teži nad poldrugi milijon kilogramov. Naj počiva v miru!

Gospa Ana Lavrič, organistinja pri Sv. Jožefu in v Križankah v Ljubljani, je o božiču 1941 praznovala 40-letnico, odkar orgla pri oo. jezuitih in vodi tamošnje cerkveno petje. Od l. 1910 dalje ji pomaga na koru njen soprog g. Anton Lavrič. Oba sta za službo sv. Cecilije vzorno vneta. Gospe jubilentinji prav iskreno čestitamo.

V svet za avtorske pravice pri SIAE (Italijanskem društvu avtorjev in izdajateljev) so bili z odobritvijo Ekse. Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino imenovani: Oton Zupančič, predsednik; Fran Govekar, Pavel Golia, Anton Lajovic in Stanko Premrl, člani. Za zastopnika je bil imenovan Ciril Tavčar, Livada 29. Prva seja sosveta, ki ji je predsedoval narodni svetnik Giorgio Maria Sangiorgi, predsednik Italijanskega društva avtorjev in izdajateljev, se je vršila v Ljubljani dne 14. januarja 1942.

Član hrvatske državne opere v Zagrebu, Slovenec Josip Gostič, je gostoval pred kratkim v dunajski »Volksoperi« v vlogi don Joseja v Bizetovi operi »Carmen« in potem še v Puccinijevi »Toski« ter doživel vsestranski uspeh.

Absolvent Glasbene akademije v Ljubljani Primož Ramovž študira od jeseni 1941 dalje na Akademiji sv. Cecilije v Rimu. Želimo mu mnogo uspehov.

Izšle so Variacije na I. N. Skroupovo papeško himno za orgle. Zložil Stanko Premrl. Dobe se v Ljudski in Matični knjigarni. Cena 12 lir.

Kramole-Tomčeva Pesmarica za šolsko mladino je izšla v novi premenjeni izdaji. Potrjena je od Vis. Komisariata za Ljubljansko pokrajino. Stane 14 lir.

Na obnem zboru Cecilijanskega društva v Zagrebu je bil v decembru 1941 izvoljen za predsednika kanonik Krešimir Pečjak, za podpredsednika in urednika glasbene priloge Sv. Cecilije pa profesor Glasbene akademije Franjo Dugan.

Zagrebski cerkveni pevski zbori so na praznik sv. Cecilije 1941 priredili koncert, ki je podal pregled hrvatske cerkvene glasbe. — Velik duhovni koncert se je vršil 4. januarja 1942 v Beogradu.

DAROVI ZA »CERKVENI GLASBENIK«.

Za razne večje in manjše darove, poslane zadnji čas za naš list v skupnem znesku 187 lir, se vsem p. n. darovalcem najlepše zahvaljujemo. Bog naj vsem obilno povrne! Spomnite se še drugi našega lista!

NASE PRILOGE

Današnja glasbena priloga v obsegu 8 strani prinaša Saša Šantlovo mašo za mešani zbor. Skladba je že starejšega datuma, iz leta 1908., zložena prvotno na hrvatsko besedilo. Slovensko besedilo je priredila s. Elizabeta Kremžar. Skladatelj je to mašo namenil predvsem mladinskim in šolskim mešanim zborom; zato v obsegu v sopranu tudi ne gre visoko. Je pa ta skladba kljub svoji preprostosti dobro melodiozna, harmonsko krepka in oblikovno odlična. Upamo, da smo ž njo ustregli tudi našim cerkvenim zborom sploh. Cena izvodu 1 lira.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 25 lir, za dijake 15 lir. Uredništvo: Zarnikova ulica 12. Uprava: Semeniška ulica 2. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. Tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).